

आदरणीय उपाध्यक्ष ज्यू,
गाउँ सभाका सम्पूर्ण सदस्य ज्यूहरु,
संचारकर्मी, सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु, लगायत उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरु ।

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको माध्यमद्वारा सार्वभौमसत्ता सम्पन्न नेपाली जनताको दीगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको आकाङ्क्षा पूरा गर्न नेपालको संविधानले व्यवस्था गरेको संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको सरकार मध्ये स्थानीय तह अन्तर्गत पर्ने यस ओमसतिया गाउँपालिका रुपन्देहीको गरीमामय गाउँसभाको पन्ध्रौं अधिवेशनमा उपस्थित भएका छौं ।

यस गरीमामय गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरु,

आज म यस सभामा ओमसतिया गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्न पाउदा मैले आफुलाई गौरवान्वित महशुस गरेको छु । यस घडिमा म नेपालको समग्र रुपान्तरणका लागि भएका विभिन्न आन्दोलनको क्रममा आफ्नो जीवन आहुति दिनुहुने सम्पूर्ण शहिदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दै बेपत्ता र घाइते नागरीकहरुप्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु ।

हाम्रा अग्रज सम्पूर्ण नेताहरू र आफ्नो अमूल्य मतद्वारा विश्वास गरी हामीलाई ओमसतिया गाउँपालिकाको सेवा प्रवाह र विकासको जिम्मेवारी सुम्पिनु हुने सम्पूर्ण ओमसतिया गाउँपालिकाबासीहरु प्रति हार्दिक आभार सहित सम्मान प्रकट गर्दछु । साथै विकास र उन्नतिको लागि सक्रिय रुपमा अगाडि बढाउन प्रभावकारी रुपमा दैनिक सेवा प्रवाह र विकास निर्माणका कार्यमा खटिनु भएका सम्पूर्ण सभाका सदस्यज्यूहरु, राष्ट्रसेवक कर्मचारी लगायत सरोकारवाला सबैलाई धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

“ओमसतियाको शानः सुन्दर, शान्त समृद्ध गाउँपालिका हाम्रो अभियान” भन्ने मूल संकल्पका साथ समस्त गाउँपालिकाबासीको समृद्धिको चाहना र निर्वाचनका क्रममा आम जनसमुदाय समक्ष अभिव्यक्त गरेका प्रतिबद्धता पुरा गर्ने क्रममा हामीले आगामी आ.व. २०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरेका छौं । यसका लागि दीगो

विकासको लागि राष्ट्रिय लक्ष्यहरूको स्थानीयकरण गर्दै गुणस्तरीय पूर्वाधार निर्माण सहित स्थानीय स्रोतको पहिचान र परिचालन गरी समावेशी, जलवायु उत्थानशील तथा दीगो स्थानीय आर्थिक विकास मार्फत ‘समृद्ध ओमसतिया र सक्षम ओमसतिया’को लक्ष्य हासिल गर्न सार्वजनिक, निजी क्षेत्र र समुदायसँगको साझेदारी तथा समन्वयमा विकास निर्माण तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाइनेछ। गाउँपालिकालाई नमूना स्थानीय तहको रूपमा स्थापित गर्ने, विद्यमान समस्याहरूको दीर्घकालीन व्यवस्थापन र समाधान गर्ने, स्वच्छ, सफा र सुन्दर गाउँपालिकाको पहिचान कायम राख्ने र योजनावद्ध विकास तथा वस्ती विकासका साथै उत्पादन र उत्पादकत्व अभिवृद्धि गरी स्थानीय स्तरमा रोजगारी प्रवर्द्धन गर्ने विषयलाई प्राथमिकतामा राखिएको छ।

हाम्रो अर्थतन्त्रलाई चलायमान बनाउँदै तिब्र, दीगो र फराकिलो आर्थिक बृद्धि तथा विकास गरी ‘सबल एवं सक्षम ओमसतिया: समृद्ध ओमसतिया’को दृढ संकल्प पुरा गर्नुपर्नेछ। जसका लागि स्थानीय आर्थिक विकासका कार्यक्रम मार्फत आर्थिक गतिशीलता कायम गर्न विशेष जोड दिनुपर्ने अवस्था सिर्जना भएको छ साथै सीमित स्रोत र साधनका बावजुद नागरीकका असिमित चाहनाहरूलाई प्राथमिकताका आधारमा सम्बोधन गर्दै सार्वजनिक सेवाप्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाउन, सुशासनको प्रत्याभूति आम-जनसमुदायमा पुर्याउन र समग्र क्षेत्रमा प्रवाह हुने सेवाको विश्वसनीयता र प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्नुपर्ने टङ्कारो अवस्था रहेको छ।

सभाका सदस्य ज्यूहरू,

अब म चालु आ.व. को हालसम्मका प्रमुख उपलब्धीहरूको संक्षिप्त विवरण यस सभा समक्ष पेश गर्दछु।

१. पूर्वाधार विकास तर्फ ओमसतिया गाउँपालिकाको सडक गुरुयोजना तयार पारिएको, २९८४ मिटर कालोपत्रे सडक, ३२०१ मिटर पि.सि.सी. सडक, ४६३० मिटर ग्राभेल सडक, २३८० मिटर नाली निर्माण गरिएको र पालिका क्षेत्रभित्रका २ स्थानमा छठघाट र २ वटा मन्दिर निर्माण गरिएको।
२. भवन तथा घर निर्माण तर्फ २९ वटा नयाँ नक्सा पास गरिएको तथा ९७ वटा पुरानो घर नक्सा अभिलेखिकरण गरी नियमित गरिएको।

३. स्वास्थ्य क्षेत्र सुधारका कार्यक्रम अन्तर्गत ४८० जनामा क्षयरोग परीक्षण, सबै घरधुरीमा कुष्ठरोग परीक्षण, १८७१ जनामा सिकलसेल एनेमिया परीक्षण गरिएको, सबै संस्थाहरूलाई किशोरकिशोरी मैत्री बनाईएको साथै बसन्तपुर स्वास्थ्य केन्द्रबाट विस्तृत स्वास्थ्य सेवा शिविर संचालन गरिएको।
४. गाउँपालिका भित्र राजश्व प्रणालीलाई थप व्यवस्थित गर्न वडा तथा पालिकामा पूर्ण रूपमा अनलाइन राजश्व प्रणालीको शुरुवात गरीनुका साथै पालिकालाई प्रविधि मैत्री बनाउन सबै वडाहरूमा अनलाइन घटना दर्ता सेवा संचालनमा ल्याइएको, गाउँपालिकाको आयोजनामा सबै वडाहरूमा एकिकृत घुम्ति शिविर संचालन गरिएको।
५. न्यायीक समितिमा हालसम्म दर्ता भएका ५७ वटा उजुरी मध्ये २५ वटा उजुरी मेलमिलाप तथा न्यायीक समितिबाट फछ्यौट भएको र अन्य उजुरी फछ्यौटको क्रममा रहको।
६. गाउँपालिकाको कार्य प्रक्रियालाई थप व्यवस्थित गर्न र प्रभावकारी सेवा प्रवाह गर्न हालसम्म ११ ऐन, ४ नियमावली, २१ कार्यविधि स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याईएको।
७. स्थानीय पाठ्यक्रम लागु गरिएको।
८. सामुदायिक तथा धार्मिक गरी कुल २१ वटा विद्यालयमा अध्ययनरत छात्राहरूलाई निशुल्क सेनेटरी प्याडको व्यवस्था गरिएको।
९. शिक्षक तथा विद्यार्थीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न विभिन्न अतिरक्त क्रियाकलापका कार्यक्रमहरू संचालन गरिएको।
१०. रेविज रोग विरुद्ध नियन्त्रणको लागि सामुदायिक कुकुरहरूलाई बन्ध्याकरण तथा खोप कार्यक्रम संचालन गरिएको र पशु वस्तुहरूमा लाग्ने संक्रामक रोग नियन्त्रणको लागि निशुल्क भ्याक्सिनेसनको प्रवन्ध गरिएको।
११. कृषि क्षेत्रको विकासका लागि वडा नं. ३ मा धान बाली पकेट क्षेत्र स्थापना गरी धानको उत्पादन गरिएको।
१२. उद्यमशिलता विकास गर्न गरिबी निवारणका लागि लघुउद्यम विकास कार्यक्रम अन्तर्गत विभिन्न वडामा सीपमूलक तालिम तथा सीपको स्तरोन्नती तालिम संचालनका साथै विभिन्न समुहलाई सीप अभिवृद्धिका लागि प्रविधि हस्तान्तरण गरिएको।
१३. हिउँदे र बर्खे गरी २ गाउँसभा, २१ पटक कार्यपालिका बैठक र १ पटक जिल्ला समन्वय समितिको समन्वयमा घुम्ति बैठक सम्पन्न भएको।
१४. सामाजिक सुरक्षा लगायत सम्पूर्ण भुक्तानी कार्यलाई विद्युतिय भुक्तानी प्रणाली लागु गरिएको र अनलाइन टिडियस कार्यान्वयनमा ल्याइएको।

सभाका सदस्य ज्यूहरु,

अब म विकास तथा समृद्धिको लक्ष्य प्राप्तिको मार्गमा हामी सामु रहेका विद्यमान अवसर तथा चुनौतीहरुलाई यस सम्मानित सभा समक्ष पेस गर्दछु।

विकास तथा समृद्धिको लक्ष्य प्राप्तिका विद्यमान अवसरहरु :-

१. संविधानतः अधिकार सम्पन्न स्थानीय सरकार स्थापना भै २२ वटा एकल र १५ वटा साझा अधिकार सहितको अधिकार सम्पन्न स्थानीय तहको निर्माण हुनु र स्थानीय शासनलाई मार्गदर्शन गर्ने विविध ऐन, कानून तथा कार्यविधिको निर्माण भइ क्रमशः कार्यान्वयनको चरणमा हुनु।
२. विकास निर्माणका विषयहरुलाई सम्बोधन गर्न स्पष्ट नीति, कार्यक्रम तथा बजेटको सुनिश्चितता प्राप्त हुनु।
३. गाउँपालिका क्षेत्रमा आर्थिक, सामाजिक तथा मानवीय विकासको लागि आवश्यक न्यूनतम पूर्वाधारहरु निर्माण भई सबैको पहुँच सुनिश्चित हुनु।
४. धार्मिक तथा सांस्कृतिक पर्यटनको सम्भावना रहेका विभिन्न पुरातात्विक स्थल, मठ मन्दिर, तालतलैया लगायत अन्य पर्यटकीय स्थलहरु मार्फत आन्तरिक र बाह्य पर्यटनको माध्यमद्वारा आन्तरीक आय बृद्धि गर्न सकिने अवस्था रहनु।
५. आर्थिक गतिशिलता हासिल गर्न उद्योग, कलकारखाना, होटल, रेष्टुराँका साथै अन्य व्यवसायहरु समेत संचालन भई रोजगारीका अवसर सिर्जना हुने सम्भावना रहनु।
६. स्थानीय स्तरमा उत्पादित कृषि उपजको बजारिकरण र विविधिकरणको लागि हाटबजार क्षेत्रको रुपमा रहेका ठुटिपिपल, करुवानी, पट्खौली र मझौली बजार जस्ता व्यापारिक स्थलहरु रहनुका साथै ठुलो मात्रामा कृषि योग्य भूमिको उपलब्धता हुनु।
७. समग्र गाउँपालिकाको राजनीतिक, सामाजिक, आर्थिक क्षेत्रको उन्नयनका लागि सामाजिक सचेतना, सहिष्णुता र सद्भाव क्रमश विकास हुँदै जानु।
८. सडक निर्माणमा भएको लगानी विस्तारसँगै गाउँपालिका क्षेत्र भित्रमा सडक सञ्चालिकरणको विकास र विस्तार हुँदै स्थानीय स्तरमा उत्पादित कृषि तथा पशुपन्छीजन्य उत्पादनका साथै औद्योगिक कच्चा पदार्थ समेतलाई बजारसम्मको पहुँच सुनिश्चित हुनु।
९. आवासीय तथा व्यवसायीक प्रयोजनका भवनहरुको निर्माणका कार्यमा भवनसंहिताको पालना हुने क्रम बढनु।

१०. अन्तराष्ट्रिय पर्यटकीय स्थलको रूपमा स्थापित लुम्बिनी र गौतम बुद्ध अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल भैरहवाको सामिप्यमा रही पर्यटन प्रवर्द्धनको लागि सांस्कृतिक विविधतामा आधारित होमस्टे संचालन गर्न सकिने आधार प्राप्त हुनु।

विद्यमान चुनौतीहरू:

१. प्राविधिक तथा सीपमूलक शिक्षाको सुनिश्चिता कायम गर्नु।
२. कृषि व्यवसालाई व्यवसायिक, आधुनिक बनाउँदै आकर्षक पेशाको रूपमा स्थापित गर्नु।
३. उपलब्ध जनशक्तिको श्रम, सीप, पूँजी र प्राविधिक दक्षतालाई उद्यम विकासमा प्रयोग गर्दै उद्यमशिलताको प्रवर्द्धन गर्नु तथा रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गर्नु,
४. गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवामा आम नागरीकको पहुँच सुनिश्चित गर्नु।
५. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र संचालन भएका निर्माण हुने विभिन्न आयोजनाहरूलाई उपभोक्ता समिति समक्ष हस्तान्तरण गरी दीगोपनाको सुनिश्चितता कायम गर्नु।
६. बैज्ञानिक, जलवायु उत्थानशिल तथा व्यवहारिक एवं उपयुक्त भु-उपयोग योजना तर्जुमा गरी लागु गर्नु।
७. व्यवस्थित तथा एकिकृत वस्ती विकास गर्नु।
८. प्राकृतिक स्रोत तथा नदिजन्य पदार्थहरूको संरक्षण गर्नु।
९. आन्तरिक राजश्व अभिवृद्धि गर्नु।
१०. गुणस्तरीय वीउबिजन, मलखाद समयमा नै उपलब्ध गराउनु।

सभाका सदस्य ज्यूहरू,

अव म नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका आधारहरू प्रस्तुत गर्दछु।

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तयार गरिरहँदा नेपालको संविधान २०७२, स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन २०७४, अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन २०७४, दीगो विकासका राष्ट्रिय लक्ष्य, संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारले अन्तराष्ट्रिय समुदायसँग गरेका विविध प्रतिवद्धता र नेपाल सरकार तथा लुम्बिनी प्रदेश सरकारले तर्जुमा गरेका बजेट तथा कार्यक्रम, आवधिक विकास योजनाहरू, आर्थिक सामाजिक लगायत विकासका नीतिहरू, ओमसतिया गाउँवासी, प्रतिनिधि सभा, राष्ट्रिय सभा र प्रदेश सभाका सदस्य ज्यूहरू, बुद्धिजिवि तथा नागरीक समाज र विद्वानहरूबाट प्राप्त सुझावहरू तथा अन्य प्रचलित ऐन कानूनलाई मार्गदर्शनको रूपमा राखि यस ओमसतिया गाउँपालिकाको आ.व २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ।

सभाका सदस्य ज्यूहरु,

अब म आ.व. २०८१/०८२ को ओमसतिया गाउँपालिकाले अवलम्बन गर्ने विषयगत एवं क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरु प्रस्तुत गर्दछु।

१. सामाजिक विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

क. शिक्षा यूवा तथा खेलकुद तर्फ:

१. शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्न भौतिक पूर्वाधार निर्माणका साथै सीपमूलक, जीवनोपयोगी र प्रविधि मैत्री कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
२. विद्यालयको पहुँच बाहिर रहेका र बीचमै विद्यालय छोड्ने बालबालिकाहरुको तथ्याङ्क एकिन गरी प्रोत्साहनयुक्त प्याकेज कार्यक्रम संचालन गर्दै दिवा खाजा कार्यक्रमलाई व्यवस्थित गरी जङ्कफुडलाई निरुत्साहन गरिनेछ।
३. शिक्षक-विद्यार्थी अनुपातको आधारमा दरवन्दी मिलान गरी न्यून शिक्षक भएका विद्यालयमा थप शिक्षक व्यवस्थापनका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ।
४. स्थानीय पाठ्यक्रम अनुसार कक्षा १ देखी ८ सम्मको पाठ्यपुस्तक क्रमश छपाई वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ।
५. विद्यालयहरुको भौतिक पूर्वाधार, स्वास्थ्य तथा सरसफाई र आधारभुत स्वच्छ खानेपानीको सुविधा विस्तार गर्दै वालमैत्री शिक्षण सिकाईमा विशेष जोड दिईनेछ।
६. शिक्षकहरुको पेशागत क्षमता विकासको लागि उपयुक्त कार्यक्रम संचालन गरी सिकाई उपलब्धीका आधारमा जिम्मेवारी र जवाफदेही हुन प्रोत्साहन गरिनेछ।
७. संस्थागत विद्यालयहरुको वर्गिकरण गरी शुल्क निर्धारण गरिनेछ।
८. सबै विद्यालयहरुमा क्रमशः पुस्तकालय, विज्ञान र कम्प्युटर प्रयोगशाला स्थापनाको व्यवस्थापन गरी विद्यालय फुलवारी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
९. शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि शिक्षक,अभिभावक,विद्यार्थी र कर्मचारी तथा सरोकारवालाबीच अन्तरसम्बन्ध र सहकार्यमा जोड दिइनेछ।
१०. दुर्व्यसनमा परेका युवाहरुलाई निरोधात्मक, प्रवर्द्धनात्मक र उपचारात्मक कार्यक्रम मार्फत पुनःस्थापनाको प्रबन्ध मिलाइनेछ।
११. युवा बेरोजगारी न्यूनीकरण गर्न वजारको माग अनुरूपका तालिम तथा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गरी रोजगारीको अवसर सिर्जना गरिनेछ।
१२. उच्च शिक्षा तर्फ विज्ञान तथा प्राविधिक शिक्षा हासिल गर्न चाहने गाउँपालिका भित्रका गरिब तथा जेहेन्दार विद्यार्थीलाई योग्यताक्रमका आधारमा छात्रवृत्तिको व्यवस्था मिलाईनेछ।

१३. आगामी आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ देखी विद्यालयको विद्यमान शैक्षिक गुणस्तर र संभाव्यताका आधारमा माध्यमिक विद्यालयहरूमध्येबाट एक र प्रत्येक वडामा रहेका आधारभूत विद्यालयहरू मध्येबाट एक विद्यालयलाई नमूना विद्यालय घोषणा गरी सोहि बमोजिम बजेटको व्यवस्था गरिनेछ।
१४. सामुदायिक विद्यालयहरूमा अध्यापनरत महिला शिक्षक सुत्केरी बिदामा रहँदा हुने शिक्षण सिकाई क्रियाकलापको क्षतिलाई परिपुरण गर्न वैकल्पिक व्यवस्था गरिनेछ।
१५. लक्षित समुह अन्तर्गत पर्ने शैक्षिक योग्यता प्राप्त युवाहरूलाई सार्वजनिक सेवा प्रवेशमा पहुँच पुर्याउन लोकसेवा र शिक्षक सेवा आयोगका निःशुल्क तयारी कक्षाहरू संचालन गरिनेछ।
१६. सबै सामुदायिक विद्यालयहरूको लागि तहगत प्रतिस्पर्धाका आधारमा प्रधानाध्यापक छनोट प्रकृत्यालाई कार्यविधि निर्माण गरी अगाडी बढाइनेछ।
१७. स्वास्थ्यका लागि खेलकुद: राष्ट्रका लागि खेलकुद भन्ने नारा सहित विभिन्न खेलकुद क्रियाकलापलाई प्रोत्साहन र प्रवर्द्धन गरिनेछ।

ख. संस्कृति तर्फ :-

१. गाउँपालिका भित्र प्रचलनमा रहेका मातृभाषाहरूको संरक्षण गर्न लिपि तथा व्याकरण लेखन एवं प्रकाशन गर्ने नीति लिइनेछ।
२. गाउँपालिका भित्र आयोजना हुने मेला महोत्सवहरूको संरक्षण गर्न जातीय भेषभुषा, कला, साहित्य, संगित लगायतको झाँकी प्रदर्शनका लागि प्रोत्साहन गरिनेछ।
३. गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सार्वजनिक सरोकारका सूचनाहरू स्थानीय भाषामा प्रकाशन, प्रसारण र सम्प्रेषण गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ।
४. पालिका भित्र रहेका धार्मिक र साँस्कृतिक महत्व बोकेका मठ-मन्दिर, गुम्बा, मस्जिदहरूको संरक्षण र संवर्द्धन गरिनेछ।

ग. लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण तर्फ:-

१. लैङ्गिक समानतामा आधारित योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट र आवधिक रूपमा लैङ्गिक परीक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ।
२. महिला, बालबालिका, अल्पसंख्यक, भूमिहिन, अति विपन्न, आदिवासी, जनजाति र सामाजिक बहिस्करणमा परेका वर्गको सहज जीवनयापनको लागि उत्थानशील कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ।

३. पिछडिएका,अल्पसंख्यक र सीमान्तकृत समुदायले जीवन निर्वाहको लागि अवलम्बन गरेका परम्परागत पेशा व्यवसायलाई प्रविधिमा आधारित बनाई व्यवसायिक उद्यमको रूपमा विकास गर्न बीउ पूँजी उपलब्ध गराईनेछ।
४. ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्ग, एकल महिला तथा असक्तता भएका व्यक्तिको प्रमाण-पत्र वितरण कार्यलाई विद्युतिय प्रणालीमा आवद्ध गरिनेछ।
५. गाउँपालिका भित्रका बालबालिका र किशोर किशोरीलाई सङ्गठित गरि बाल क्लब र किशोरी क्लबको गठन गरिनेछ।
६. मध्यम अपाङ्गता (ग वर्ग) भएका व्यक्तिहरूलाई सामाजिक सुरक्षा भत्ताको व्यवस्था गरिनेछ।
७. बालिका विमा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ।

२.स्वास्थ्य तर्फ :

१. नागरिकको स्वास्थ्य सेवामा पहुँच सुनिश्चित गर्न गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका स्वास्थ्य संस्थामा सञ्चालित प्रयोगशाला, नियमित तथा आकस्मिक सेवालालाई गुणस्तरिय एवम् प्रभावकारी बनाउँदै कार्यरत जनशक्तिको क्षमता विकासमा जोड दिईनेछ।
२. दीगो विकास लक्ष्य अनुरूप कुपोषण दर न्यूनीकरण गर्न पोषण सम्बन्धी सघन कार्ययोजना निर्माण गरी पोषणमैत्री पालिकामा परिणत गरिनेछ।
३. दिनानुदिन वृद्धि भइरहेका नसर्ने रोगहरूको बारेमा समुदाय स्तरमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गर्दै अत्यावश्यकिय उपचारको व्यवस्था मिलाईनेछ।
४. नेपाल रेडक्रस सोसाइटीसँग सहकार्य गरी रक्त सञ्चार सेवालालाई सहज तुल्याउने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ साथै पालिका भित्र रेडक्रस सोसाइटी उपशाखा स्थापना गरिनेछ।
५. आर्थिक रूपमा विपन्न,स्वास्थ्य संस्थामा नियमित स्वास्थ्य जाँच गराउने गर्भवती तथा सुत्केरी महिला र गम्भीर स्वास्थ्य समस्या भएका बिरामीहरूलाई उपचारका लागि अस्पताल लैजान निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवालालाई निरन्तरता दिइनेछ।
६. सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूको कार्यक्षमता अभिवृद्धि गर्न क्षमता विकास गरी सेवालालाई गुणस्तरिय र प्रभावकारी तुल्याइनेछ।
७. स्वास्थ्य संस्थाहरूको प्रभावकारी सेवा विस्तारका लागि सार्वजनिक संस्था, निजी क्षेत्र र गैरसरकारी संस्थाहरूसँग सहकार्यको नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ।
८. निजी स्वास्थ्य क्लिनिकहरूले प्रदान गर्ने आधारभूत सेवाहरूको शुल्कलाई नियमन गरिनेछ।

९. सीमान्तकृत, गरिब तथा पछाडी परेका समुदायका नागरीकको जीवन रक्षा तथा स्वास्थ्य संस्थामा पहुँच सुनिश्चित गर्न निशुल्क स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिनेछ।
१०. स्वास्थ्य संस्थाको पहुँच बाहिर रहेका नागरीकहरूलाई सेवा पुर्याउन सुक्ष्म स्वास्थ्य शिविर, गाउँघर क्लिनिकका साथै निशुल्क औषधी वितरणका कार्यलाई जोखिम तथा प्राथमिकताको आधारमा थप व्यवस्थित गरिनेछ।
११. बाल मृत्युदर र मातृ मृत्युदर न्यूनीकरणको लागि संस्थागत सुत्केरी गराउन प्रोत्साहन गर्दै समुदाय तथा अन्य सरोकारवालाको सहकार्यमा संस्थागत सुत्केरीयुक्त वडा र गाउँपालिका घोषणा गरिनेछ।
१२. कुष्ठरोग, क्षयरोग, पाठेघरको मुखको क्यान्सर, एच.आई.भी. एड्स, सिकलसेल एनिमिया जस्ता रोगहरूबाट हुने जोखिम न्यूनीकरण गर्न नियमित खोजपडतालका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ।

३. आर्थिक विकास तर्फ :-

१. गाउँपालिकाको आर्थिक विकास नीति योजनाबद्ध रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ। यस अन्तर्गत स्थानीय प्रतिस्पर्धी वस्तु वा सेवाको पहिचान गरी ती वस्तु वा सेवाहरूको समग्र मूल्य श्रृङ्खला उत्पादनदेखि बजारीकरणसम्म गाउँपालिका निजी क्षेत्र, सहकारी र समुदायको सहकार्यमा स्थानीय आर्थिक विकासका योजना अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ।
२. उद्यमशीलता प्रवर्द्धन गर्न स्टार्टअप इकोसिष्टमको विकास गरी उद्यमशाला संचालन गरिनेछ।
३. गरिब, पिछडिएका समुदाय, एकल महिला, वैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका युवाहरूलाई स्वरोजगार बनाउन उद्यमशीलता प्रवर्द्धन गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
४. स्थानीय विकास कोष परिचालनको क्षेत्र विस्तार गरी व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाईनेछ।
५. वैदेशिक रोजगारमा जान चाहनेहरूका लागि व्यक्तिगत तथा पुनः श्रम स्वीकृति रोजगार सेवा केन्द्रवाट गरिनेछ।
६. स्थानीय रोजगार रणनीति तर्जुमा गरी थप रोजगारीका अवसर सिर्जना गरिनेछ।
७. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाईनेछ।

३. उद्योग तथा पर्यटन तर्फ :-

१. उद्योग व्यवसाय दर्ता, नविकरण, स्थानान्तरण तथा नामसारी जस्ता प्रशासनीक प्रकृयालाई सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी सरलीकरण र प्रभावकारी बनाइनेछ।
२. लगानी मैत्री नीति तथा औद्योगिक पूर्वाधार सुदृढीकरण गर्दै उद्योग तथा पर्यटन विकासको नीति लिईनेछ।
३. वैदेशिक रोजगारबाट प्राप्त रेमिटेन्सको व्यवसायिक तथा उत्पादनमुलक क्षेत्रमा लगानी गर्ने वातावरण निर्माण गर्न विशेष पहल गरिनेछ।
४. साना तथा मझौला उद्योगहरूले स्वदेशी कच्चा पदार्थको प्रयोग गरी संचालनमा आउने औद्योगिक क्षेत्र सम्म सडक पूर्वाधार तथा विद्युतीकरणको पहुँच पुर्याइनेछ।
५. पर्यटन मार्फत आर्थिक समृद्धि हासिल गर्न गाउँपालिकाको पर्यटन गुर्योजनाले निर्दिष्ट गरे बमोजिमका पर्यटन पूर्वाधार विस्तार तथा पर्यटन विकासका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
६. गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका पर्यटकीय स्थलहरू जोड्ने सडक सञ्जालको सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ।
७. मुख्य स्थान चोक र गाउँपालिका प्रवेशद्वारहरूमा पर्यटकीय क्षेत्रको परिचय सहित पर्यटक आकर्षण गर्न डिजिटल डिस्प्ले बोर्ड राखिनेछ।

४. कृषि तथा पशुपन्छी तर्फ :-

१. संभाव्यताका आधारमा फलफुल, तरकारी तथा अन्नबालीहरूको पकेट क्षेत्रहरू पहिचान गरी सघन कृषि क्षेत्र निर्धारण गर्दै व्यवसायिक कृषि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
२. मागमा आधारित कृषि कार्यक्रम संचालन गरी युवा पुस्तालाई कृषि व्यवसायमा आवद्ध गर्न आवश्यक क्षमता वृद्धि तालिम, प्राविधिक सीप सहितको प्याकेजको व्यवस्था गरिनेछ।
३. ओमसतिया गाउँपालिकामा दर्ता भई कृषि व्यवसाय र पशुपालन गरीरहेका व्यवसायिक कृषकलाई प्रोत्साहन गर्न सूचकका आधारमा छनोट गरी पुरस्कृत तथा सम्मान गरिनेछ।
४. कृषक तथा कृषक समूहहरूलाई नेपाल सरकारबाट नयाँ उन्मोचित जातहरूको प्रविधि प्रदर्शनमा सहभागी गराई कृषि वैज्ञानिकसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

५. कृषि जैविक विविधता कायम राख्न ओल खेती प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
६. आ.व. २०८१/०८२ देखि कृषि मिटर जडान गरेका कृषकहरूलाई विद्युत महशुलमा ५० प्रतिशत र भै.लु.भु.ज. परियोजना मार्फत संचाईमा आवद्ध कृषकहरूलाई शत प्रतिशत छुट दिने व्यवस्था मिलाईनेछ।
७. माटो सुधार तथा माटोको उर्वराशक्ति बृद्धि गर्न प्रदेश सरकारसँगको समन्वय र सहकार्यमा पालिकास्तरिय माटो परीक्षण शिविर संचालन गरी रासायनिक मलखाद विकल्पको रूपमा हरियो मलको रूपमा ढैंचा खेती विस्तार गरिनेछ।
८. कृषक समूहहरूलाई सुदृढिकरण गर्दै सामुहिक कृषि प्रणालीलाई प्रथामिकता दिईनेछ।
कृषि व्यवसायलाई निर्वाहमुखीबाट व्यवसायिकता उन्मुख गराउन उत्पादनमा आधारित अनुदानका कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ भने निर्यात प्रवर्द्धन तथा आयात प्रतिस्थापन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
९. कृषि बालीमा आकस्मिक मौसमजन्य वाली रोग तथा किरा नियन्त्रणका लागि विषादी खरिद गरी वितरण गर्ने तथा सोको प्रयोग सम्बन्धी परामर्श सेवा दिने व्यवस्था मिलाईनेछ।
१०. तरकारी उत्पादनको लागि व्यवसायिक, करेसावारी, बगरखेती, करार खेती र कौशी खेती तालिम, प्रविधि र लगानीको व्यवस्था सहित नमुना कार्यक्रम संचालन गरी प्रोत्साहन गरिनेछ।
११. पशुधन संरक्षण तथा पशुचौपायमा लाग्ने महामारीजन्य रोगको न्यूनीकरण गर्न संक्रामक तथा महामारीजन्य खोप अभियान संचालन गरिनेछ।
१२. पशुपन्छी जन्य सेवालालाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन पशुपन्छीमा आधारित पेशा व्यवसायको व्यवसायिकरण, आधुनिकिकरण र यान्त्रिकरण गरी गुणस्तरीय बस्तु उत्पादन गर्न र कृषकहरूको आर्थिक अवस्था सुधार गर्नको लागि कृषकको मागमा आधारित पशुपन्छी विकास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ।
१३. गाउँपालिका भित्र सहजरूपामा उन्नत घाँस उत्पादन गर्न र घाँसमा आधारित पशुपालनमा जोडदिन ओमसतिया गाउँपालिका भित्रका सम्पूर्ण व्यवसायिक तथा निर्वाहमुखी कृषकहरूलाई अनुदानमा हिउँदे तथा वर्षे घासको विउ वितरणलाई निरन्तरता दिईनेछ।
१४. रेविजबाट हुने मृत्युको न्यूनीकरण गर्न पालिका भित्रका सबै घरपालुवा तथा सामुदायिक कुकुरहरूमा रेविज रोग विरुद्धको भ्याक्सिनेशन तथा बन्ध्याकरण कार्यक्रमलाई सबै वडाहरूमा संचालन गरी निरन्तरता दिईनेछ।

१५. जुनोटिक रोग तथा रसायनिक विषादिको दिर्घकालीन असर सम्बन्धी सचेतना अभिवृद्धि गर्न सामुदायिक विद्यालयहरूमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
१६. पशु स्वास्थ्य सेवालाई सरल सहज र व्यवस्थित गरी कृषकहरूलाई पशुपालन व्यवसायमा प्रोत्साहन गर्न निशुल्क औषधि तथा परामर्श सेवालाई निरन्तरता दिईनेछ।
१७. रासायनिक मलखादको अभावलाई न्यूनीकरण गर्न वैकल्पिक व्यवस्था मिलाईनेछ र हाल प्राप्त मलखादलाई व्यवस्थित गरी समुचित वितरणको लागि सहकारीहरू संस्थाहरूसँग समन्वय गरिनेछ।
१८. सिंचाइ उपलब्ध हुन नसकेको क्षेत्रहरूमा सिंचाइको व्यवस्था मिलाई सम्पूर्ण बालिहरूको उत्पादकत्व वृद्धि गर्नका लागि स्यालो टयुववेल जडान तथा सिंचाइ सामग्रीमा अनुदानका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ।
१९. पशुपालन व्यवसायमा हुने आकस्मिक क्षति न्यूनीकरणको लागि कृषि तथा पशुपन्छी विमा कार्यक्रम लाई संघीय तथा प्रदेश सरकारले तय गरेको मापदण्ड अनुरूप कृषकले तिर्नुपर्ने विमा प्रिमियम रकममा ५० प्रतिशत अनुदान दिने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईनेछ।
२०. पशुपन्छीपालक कृषकहरूलाई प्रोत्साहन गर्दै ओमसतिया गाउँपालिकालाई दुध, अण्डा, माछा, मासुमा आत्मनिर्भर गराईनेछ।

५. सहकारी तर्फ :-

१. सहकारी संस्थाहरूको संस्थागत सुशासन प्रवर्द्धन गर्दै वचतकर्ताहरूको हित संरक्षणका लागि अनुगमनलाई प्रभावकारी तुल्याइनेछ साथै गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका सहकारी संस्थाहरूको वित्तीय विवरणलाई आवधिक रूपमा अद्यावधिक गर्न जोड दिईनेछ।
२. पालिका क्षेत्रभित्र विभिन्न उद्देश्य राखी स्थापना र संचालन भएका सहकारी संस्थाहरूलाई तुलनात्मक लाभ वढी भएका क्षेत्रमा लगानी गर्न प्रोत्साहन गर्दै उद्यमशिलता र रोजगारीका अवसर सिर्जना गरिनेछ।
३. सहकारी संस्थामा देखिएका समस्या न्यूनीकरण गरि सर्वसाधारणको वचत सुरक्षित गर्न संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र सहकारी संघ/महासंघको समन्वयमा नियमन गरिनेछ।
४. सहकारी संस्थाहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्नको लागि विभिन्न किसिमका तालिम तथा अभिमुखिकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

६. सूचना तथा संचार तर्फ:-

१. सूचना तथा सञ्चार प्रविधि विकासमा प्राथमिकता दिँदै गाउँपालिका तथा मातहतका सरकारी कार्यालयहरूबाट प्रवाह हुने सार्वजनिक सेवालाई छिटो, छरितो, प्रविधियुक्त र सेवाग्राहीमैत्री बनाउन एकीकृत सफ्टवेयर तथा आवश्यक उपकरण खरिद, जडान तथा संचालन गरिनेछ।
२. वडा तथा गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयबाट जारी गरीने सिफारिसहरू नागरीकहरूले अनलाइन मार्फत घरबाटै आवेदन दिने तथा प्राप्त गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
३. केन्द्रिकृत सर्भरको क्रमशः व्यवस्थापन गर्ने नीति लिइनेछ। साथै गाउँपालिका र अन्तर्गतका कार्यालयहरूको कार्यसम्पादनलाई विद्युतीय माध्यमबाट संचालन तथा नियमन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
४. गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका घरहरू तथा खण्डिकृत तथ्याङ्क एकिकृत गरी सोको प्रभावकारी व्यवस्थापनको लागि डिजिटल हाउजिङ्ग नम्बर सिस्टम र एकीकृत विद्युतीय पोर्टल तयार गरी संचालनमा ल्याइनेछ।
५. सेवाग्राहीको चाप बढि हुने गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय तथा वडा कार्यालयहरूमा निशुल्क वाईफाई तथा हटस्पटको व्यवस्था मिलाइनेछ।
६. विद्यार्थीहरू तथा युवा क्लवहरूलाई विद्युतीय अपराध सम्बन्धी सचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
७. गाउँपालिकाको सभाहललाई स्मार्ट सभाहल बनाउन आवश्यक प्रविधि, उपकरण जडान गरिनेछ।
८. जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि सूचना प्रविधि सम्बन्धी तालिम संचालन गरिनेछ साथै पालिका स्तरीय एकीकृत तथ्याङ्क व्यवस्थापन प्रणाली संचालन गरिनेछ।
९. स्थानीय सञ्चारकर्मीहरूको लागि क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ। स्थानीय संचार माध्यमहरूको कार्यसम्पादन र प्रभावकारिताको आधारमा साझेदारीको नीति अवलम्बन गरिनेछ।
१०. विज्ञापन तथा सूचना सम्प्रेषण गर्न स्थानीय संचार संस्थाहरूलाई प्राथमिकता दिइनेछ।

११ स्थानीयतहमा क्रियाशील सञ्चारकर्मीहरूको क्षमता अभिवृद्धिको लागि आवश्यक सहयोग गरिनेछ।

१२ गाउँपालिका क्षेत्र भित्र आवश्यकता अनुसार सूचना केन्द्र स्थापना गरिनेछ।

८. न्याय, कानून तथा मानव अधिकार तर्फ :-

१. न्याय पाउनु हरेक नागरिकको अधिकार हो भन्ने मान्यतालाई स्थापित गर्न बडा स्तरमा रहेका मेलमिलापकर्ताको क्षमता विकास गरी बडा स्तरबाट छिटो छरितो र सुलभ न्याय प्रणालीको विकास गरिनेछ।
२. न्यायिक समितिका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको विषयगत ज्ञान र क्षमता विकासका कार्यक्रम संचालन लाई निरन्तरता दिईनेछ।
३. सभाबाट हालसम्म निर्माण भएका ऐन कानून तथा कार्यविधिहरूलाई संग्रहित गरी एकिकृत कानून संग्रह प्रकाशन गरिनेछ।
४. मानव अधिकारको सम्मान, संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक नीति तथा कानून तर्जुमा गरी प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ।

९. सुशासन तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाह तर्फ :-

१. “सेवाको वरिपरी जनता होइन जनाताको वरिपरी सेवा” भन्ने अवधारणालाई आत्मसाथ गरी मुस्कान सहितको छरितो र एकिकृत घुम्टि सेवा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
२. गाउँपालिकाभित्रका नागरिकहरूको गुनासो तथा सेवा सम्बन्धी जिज्ञासा सुन्ने र सोको सम्बोधन अनलाईन प्रणालीको माध्यमबाट गर्न नागरिक गुनासो व्यवस्थापन प्रणाली तयार गरी लागु गरिनेछ।
३. बेरुजु लगत विवरण अद्यावधिक गरी असुल उपर एवम् फछ्यौट गर्ने कार्यलाई कडाईका साथ लागु गरिनेछ।
४. प्रत्येक महिनाको आय, व्ययको मास्केवारी गाउँपालिका तथा बडा कार्यालयको सूचना पाटी तथा वेवसाइटमा प्रकाशित गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
५. सार्वजनिक सेवा प्रवाह हुने प्रवेश बिन्दुका रूपमा रहेका बडा कार्यालयहरूबाट प्रदान गरिने सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी र सूचना मैत्री बनाईनेछ।
६. प्रशासन संयन्त्रको कार्य-सम्पादनमा चुस्तता, काम प्रतिको तत्परता, सेवाभाव, जिम्मेवारी र जवाफदेहिता बहन गर्ने प्रवृत्तिको विकास गर्नको लागि दण्ड/सजाय पुरस्कार र प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

७. कर्मचारीको सशक्तीकरणको लागि रचनात्मक तथा सिर्जनात्मक कार्यक्रम संचालनका लागि कर्मचारी मिलन केन्द्रलाई साधन स्रोतको व्यवस्था गरी थप प्रोत्साहन गरिनेछ।
८. गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सम्पूर्ण सेवा र विकास निर्माणमा हुन सक्ने अपारदर्शिता तथा ढिलासुस्तीमा शुन्य सहनशीलताको नीति अवलम्बन गरिनेछ। सो कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन पालिका तथा यस मातहतका कार्यालयहरु र सार्वजनिक स्थानमा सुझाव पेटिका राखिनेछ।
९. गाउँपालिका भित्रका सार्वजनिक तथा सरकारी जग्गाहरुको मिहिन ढंगले खोज तथा अध्ययन गरी अभिलेख राखी त्यस्ता जग्गाहरुको संरक्षण गरिनेछ।
१०. गाउँपालिकामा रहेको नागरीक सहायता कक्षलाई थप व्यवस्थित गर्दै वडा कार्यालयहरुमा समेत नागरीक सहायता कक्षको अवधारणालाई क्रमश लागु गरिनेछ।
११. विपन्न तथा न्यून आय भएका घर परिवार पहिचान गरी परिचयपत्र उपलब्ध गराई लक्षित कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
१२. संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र अन्य स्थानीय तहहरूसँग आपसी सहकार्य र समन्वयको नीति अवलम्बन गरिनेछ।
१३. गाउँपालिकाको धार्मिक, साँस्कृतिक र प्राकृतिक पहिचान झल्काउने पालिका लोगो र पालिका गान तयार गरि प्रयोगमा ल्याइनेछ।
१४. वर्षातको समय अगावै योजना सम्पन्न गर्ने वातावरण मिलाउन तथा पूँजिगत खर्च वृद्धि गर्न समयमै उपभोक्ता समिति गठन गर्ने, योजना सम्झेता गर्ने/ गराउने र फरफारक गराउने वडालाई उत्कृष्ट वडा घोषणा गरिनेछ।

१०. वन, वातावरण, जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन तर्फ:-

क. खानेपानी तथा सरसफाई तर्फ :-

१. खानेपानीको जटिलतम समस्याको तत्कालीन, अल्पकालीन र दिर्घकालीन समाधानका लागि सम्भाव्य स्रोतहरुको खोजी तथा योजना तयार गरी खानेपानीको स्रोतहरुको पहिचान गरी प्रभावकारी रूपमा वितरणको व्यवस्था मिलाइनेछ।
२. सडक किनारा र सार्वजनिक स्थानहरुलाई हरियाली, सुन्दर तथा सफा राख्ने कार्य गरिनेछ।

३. फोहोरमैला व्यवस्थापनलाई दीगो र प्रभावकारी बनाउन सार्वजनिक-निजी साझेदारिको अवलम्बन गरिनेछ।

ख. वातावरण, जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन तर्फ :-

१. जलवायु परिवर्तनको प्रतिकूल प्रभावहरूलाई अनुकूलन गर्ने नीति लिइनेछ साथै खाद्य उत्पादनलाई प्रतिकूल असर नपर्ने किसिमले जलवायु उत्थानशीलता वृद्धि गरिनेछ।
२. पूर्वाधार आयोजनाहरूको कार्यान्वयन गर्दा त्यस्ता आयोजनाहरूले वातावरणमा पार्ने असर न्यूनीकरणको लागि प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन गरिनेछ।
३. खाली जग्गामा वृक्षारोपण, हरियाली प्रवर्द्धन तथा वनको संरक्षण गरी जल, जमीन तथा वातावरणको संरक्षण गरिनेछ।
४. पोखरी संरक्षण, विकासका पूर्वाधारको संरक्षण र नदि नियन्त्रण गरी जल, जमिन तथा जलाधारको संरक्षण तथा उत्पादनमा वृद्धि गरिनेछ।
५. विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा गरी सो अनुसार विपद् पूर्व तयारी, विपद् न्यूनीकरण, प्रतिकार्य र पुनर्स्थापनाको कार्यलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ।
६. ढुंगा गिट्टि बालुवा जस्ता नदीजन्य पदार्थ र अन्य प्राकृतिक स्रोतहरूको अनाधिकृत एवं अवैज्ञानिक दोहनलाई नियन्त्रण गरिनेछ।
७. सार्वजनिक निजी साझेदारीमा पूर्वाधार निर्माण गरी फोहोरमैला प्रशोधन केन्द्रलाई व्यवसायिक रूपमा संचालन गर्न नीतिगत तथा कानूनी व्यवस्था गरी फोहोरमैला संकलन, व्यवस्थापन र उपयोगको नीति लिइनेछ।
८. विपद् जोखिम व्यवस्थापन कोषको रकम वृद्धि गर्दै प्रभावकारी स्रोत परिचालन गरिनेछ।
९. गाउँपालिकाको विपद् जोखिम नक्साङ्कन गरी सोही आधारमा विशिष्ट प्रकृतिका विपद् जोखिम प्रतिकार्य तथा पुनर्उत्थान कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ।

१०. भौतिक पूर्वाधार विकास तर्फ :-

१. पूर्वाधार निर्माणका आयोजनाहरू संचालन गर्दा लागत-लाभ विश्लेषणका आधारमा उच्च नतिजा एवं प्रतिफल दिने, समतामुलक विकास आधारको रूपमा रहने, पिछडिएका र कम विकसित क्षेत्रलाई मूल प्रवाहिकरणमा ल्याउन सहयोग गर्ने आयोजनाहरू पहिचान

- गरी “आयोजना बैंक” तयार गरिनेछ। सो बैंकमा समाविष्ट आयोजनाहरूमा मात्र बजेट विनियोजन गर्ने नीति लिइनेछ।
२. गाउँपालिकाको भू-उपयोग क्षेत्र निर्धारण गरी बस्ती विकास योजना सहित भौतिक विकास गुरुयोजना तयार गरी आवास तथा बस्ती विकास, भवन तथा सार्वजनिक निर्माण लगायत पूर्वाधार निर्माण कार्य व्यवस्थित र गुणस्तरीय रूपमा संचालन गरिनेछ।
  ३. पालिका भित्र संचालन हुने योजनामा आबद्ध संघ, संस्था, समिती र निर्माणकर्मीहरूको क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
  ४. समान प्रकृतिका योजनाहरू प्याकेजिङ् गरी विद्युतीय ठेक्का प्रकृयाबाट कार्यान्वयन गरिनेछ र सोको आवश्यक डि.पि.आर तथा सम्झौता प्रथम चौमासिक भित्रै गर्ने व्यवस्था मिलाईनुका साथै सोझै खरिद गर्ने कार्य र लुज ग्राभेलीङ् गर्ने कार्यलाई निरुत्साहित गरिनेछ।
  ५. आगामी आ.व. २०८१/०८२ मा गाउँपालिका र वडाको साझेदारीमा स्रोतको सुनिश्चितता गरी प्रत्येक वडामा कम्तिमा एक/एकवटा गाउँपालिका गौरवका आयोजनाहरू संचालन गरिनेछ।
  ६. एकीकृत शहरी तथा बस्ती विकास योजनाद्वारा निर्दिष्ट गरेका पूर्वाधारहरूको निर्माण कार्यका लागि संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र साझेदारहरूसँगको सहकार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
  ७. गाउँपालिका क्षेत्र भित्र बन्ने संस्थागत सार्वजनिक तथा व्यापारिक भवनहरूमा पार्किङ् स्थलको व्यवस्था अनिवार्य गर्नु पर्ने नीति लिइनेछ। आवासीय भवनमा “एक घर-एक विरुवा” नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ।
  ८. भवन निर्माण अनुमति प्रकृयालाई प्रविधिमा आधारित तुल्याई सहजिकरण गरिनेछ।
  ९. गाउँपालिका भित्र सडकको मापदण्डलाई आवश्यकताको आधारमा कायम गरी सडक मापदण्डको समस्यालाई समाधान गरिनेछ।
  १०. पूर्वाधारका योजनाको निर्माण तथा संचालनमा निजी क्षेत्र सँगको साझेदारीका लागि विभिन्न आयोजना तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ।

११. राजस्व तथा आन्तरिक स्रोत परिचालन तर्फ :-

१. आन्तरिक आय व्यवस्थापन, प्राकृतिक स्रोत बिक्रि सम्बन्धी ऐन तथा नियमावली तर्जुमा गरी राजस्व परिचालनलाई थप व्यवस्थित तुल्याइनेछ।

२. आन्तरिक आयका स्रोतहरूको सम्भाव्यता अध्ययन, राजश्व बाँडफाँड, अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण, तथा गैर सरकारी संस्थाको स्रोत परिचालनको लागि स्थानीय सरोकारवाला, प्रदेश सरकार र नेपाल सरकारका निकाय तथा गैसस र विकास साझेदारसँग परामर्श, समन्वय र साझेदारी गरिनेछ।
३. प्रगतिशिल कर प्रणालीको अवधारणा लागू गर्न करदाताहरूको सम्पत्ति स्वघोषणा अभियान संचालन गर्दै एकिकृत सम्पत्ति कर प्रणाली लागू गरिनेछ।
४. उद्योग व्यवसायीहरूलाई कर तिर्न प्रोत्साहित गर्न कर सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
५. गाउँपालिका भित्र दर्ता/नविकरण नभएका व्यवसायीहरूलाई करको दायरामा ल्याउन र कालाबजारी गर्ने, कृत्रिम अभाव सिर्जना गर्ने र म्याद गुज्जेका वस्तुको विक्री वितरण गर्ने जस्ता गैरकानूनी क्रियाकलापहरूलाई नियन्त्रण र नियमन गर्न नियमित रूपमा बजार अनुगमन गरिनेछ।
६. महिला उद्यमशीलता विकासका लागि महिलाद्वारा सञ्चालित व्यवसायको दर्ता तथा नविकरणमा कर छुटको व्यवस्था गरिनेछ।
७. गाउँपालिका भित्र ठुला उद्योग तथा व्यवसायलाई करको दायरामा ल्याउनको लागि अभियान संचालन गरिनेछ।
८. गाउँपालिका स्थित सम्पुर्ण व्यवसायिहरूको लगत तयार गरी दर्ता, सुचिकृत तथा नविकरणको लागि प्रत्येक वडा कार्यालयमा व्यवसाय दर्ता शिविर संचालन गरिनेछ।
९. गाउँपालिकाको स्वामित्वमा रहेका हाटबजार, ताल, पोखरी तथा नदिजन्य पदार्थहरूको व्यवस्थित रूपमा ठेक्का लगाई नियमित रूपमा राजश्व संकलन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ।
१०. वडा कार्यालयहरू सँग समन्वय गरी घर बहाल करमा रहेको चुहावट नियन्त्रण गर्न अभिलेख अध्यावधिक राख्ने प्रणाली विकास गरिनेछ।
११. करदाताहरूलाई तिर्नु पर्ने कर दायित्व समयमै जानकारी दिन नीजहरूको सेल नम्बरमा विद्युतिय प्रणालीद्वारा सन्देश प्रावहित गर्ने नीति लिइनेछ।
१२. करदाताहरूको अभिलेख व्यवस्थापन सुदृढ गर्दै उत्कृष्ट करदाताहरूलाई पुरस्कृत तथा सम्मानित गर्ने नीति लिइनेछ।
१३. कर प्रशासनलाई सूचना, प्रविधीमैत्री एवं करदातामैत्री बनाउदै लगिनेछ।
१४. करदाताको कर लगतलाई व्यवस्थित, पारदर्शी र प्रभावकारी रूपमा उपयोग गर्न, करदातालाई कर सम्बन्धी सूचना प्रवाह गर्न डिजीटल कर प्रणाली लागू गरिनेछ।

अन्त्यमा, प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम यस गाउँपालिकालाई समृद्ध र समुन्नत गराउने दिर्घकालीन सौँच र लक्ष्यसहितको मार्गदर्शक दस्तावेज हो। निर्वाचित भएर आए पश्चातको तेस्रो नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्ने क्रममा हामीले सम्भव भएसम्म सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूका राय सुझावहरूलाई समेट्ने प्रयास गरेका छौं। प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्वान्यनमा सम्बद्ध सबैको पूर्ण साथ र सहयोग रहने कुरामा म विश्वस्त रहेको छु।

यस गाउँपालिकाको विकास, समृद्धि र सुशासनको अभियानमा प्रत्यक्ष रूपमा योगदान गर्नुहुने गाउँसभा सदस्यहरू, नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय रूपमा सक्रिय राजनीतिक दल, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, साझेदार संस्था, उद्योगी व्यवसायी, नागरिक समाज, संचारकर्मी लगायत ओमसतिया बासी आमाबुबा, दाजुभाई तथा दिदिबहिनीहरू र सम्पूर्ण सरोकारवालाहरू प्रति हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दै आगामी दिनहरूमा समेत रचनात्मक सहयोग र सुझावको अपेक्षा गर्दछु।

धन्यवाद।

जय ओमसतिया।

मिति -२०८१ असार १० गते सोमबार

मन्जित कुमार यादव (सोनु)

गा.पा. अध्यक्ष

ओमसतिया गाउँपालिका